

Zondag 9 februari 2025 (GROEN)

Gereformeerde kerk Nieuwendijk

Thema: "Hoe laat je iemand *niet* in de steek?"

Orde van dienst

Lied vooraf: Hemelhoog 336: 1 (Groot is uw trouw o Heer)

Welkom (ouderling)

Komen

Hemelhoog 737: 1 (Wij zullen opstaan) – refrein – couplet - refrein

Aangepaste tekst refrein:

We zullen opstaan en aan het werk gaan, zoals Jezus leerde.

We zullen opstaan en aan het werk gaan, doe met ons mee.

Bemoediging en groet

Hemelhoog 282: 1, 2 & slot (Maak ons hart onrustig God)

Gebed van verootmoediging

ZWO-actie (Gambia-child & violenactie)

Leefregel (Matteüs 22: 37-40)

Lied 365: 1, 7 (Wij dragen onze gaven)

Woord

Opstap naar het bijbelverhaal

Meezinglied Sorry zeggen (lied van de week) -

1e lezing Jesaja 58: 6-10

lied 67: 1 (God zij ons gunstig en genadig)

2e lezing Matteüs 26: 26-35

Lied 991: 1, 4, 7 (De eersten zijn de laatsten)

Overdenking

Jezus is een vreemdeling.

Vreemdelingen maken ons in het westen al snel wat onrustig.

Want we willen het liefst een groep met elkaar vormen.

Een groep van mensen die elkaar onderling begrijpen.

Een groep gelijkgestemden.

Een omgeving waarin je ervan uit wil kunnen gaan dat wat je zelf denkt en voelt ook wel ongeveer zo door een ander wordt gedacht en ervaren.

Vreemdelingen maken menigeen van ons daarom onrustig.

In de bijbel worden vreemdelingen vaak welkom geheten.

Ze worden als gast ontvangen en blijken dan ook iets van God te brengen.

Jezus' vreemdelingschap is dus niet nieuw of uitzonderlijk, maar eerder een bijbelse rode draad.

De bijbel is echter niet idealistisch.

In de verhalen zien we ook dat er verzet kan zijn tegen de vreemdeling.

We kennen de weerstand tegen de vreemdeling Jezus.

Niet voor niets staat er in Thora een gebod om je te ontfemen over vreemdeling, weduwe en wees.

Dat het in Thora staat zegt echter nog iets meer.
Iets dat wij vaak zijn vergeten: je kunt van de vreemdeling, de wees en de weduwe iets nieuws leren.
Want thora is leren, leren, leren.

Het gaat niet *alleen* om behulpzaamheid waarbij de één de ander helpt, maar ook over samenredzaamheid.

Dat woord ontleen ik aan Daniël Grmazion, een Eritrees-Nederlandse man die zowel de Nederlandse als de Afrikaanse cultuur onderzoekt om te kijken waar ze elkaar kunnen voeden en versterken.

En de Afrikaanse cultuur zet eerder in op *samen- verder* dan onze westerse cultuur.

Hij vertelt in een interview over Uganda.

Ongeveer 2,5 keer zo groot als Nederland.

Het land huisvest bijna 2 miljoen vluchtelingen.

Menig vluchteling gaat er gewoon aan de slag, terwijl ze elkaar gaandeweg wel leren kennen.

Volgen Daniël Grmazion kan dat omdat je in die cultuur een vraag stelt: wat kunnen we van jou, de vreemdeling, leren?

En hij hoopt dat we die vraag in Nederland ook meer leren stellen.

Vanuit de bijbel kunnen we die insteek bevestigen en bekrachtigen.

Want de ander, de vreemdeling, is net als jij en ik mens van God.

En alleen samen kunnen we iets van het beeld van God ontdekken.

Omdat we elkaar daarbij nodig hebben.

De ander, de vreemdeling, ziet iets over God wat we zelf niet of nog niet kunnen zien.

Daarom is die vraag zo belangrijk

Jezus is een vreemdeling.

Maar we hebben al zoveel over hem gedacht en opgeschreven dat we zijn vreemdelingschap zijn vergeten.

Net als bij Petrus gebeurde.

Die trok een paar jaar met Jezus op.

Hij wandelde met Jezus, at met Jezus, praatte met hem of was samen stil.

Die kende Jezus, zou je zeggen.

Maar hij moet ontdekken dat Jezus een vreemdeling is.

Hij *dénkt* dat hij er is voor Jezus als hij voor hem opkomt en zegt dat hij hem nooit in de steek zal laten.

Maar juist in de heftigheid waarmee hij dat zegt en herhaalt laat hij Jezus in de steek.

Hoe?

Omdat hij denkt *vóór* Jezus.

Hij wordt niet stil, wil niet leren van de pijnlijke zin van Jezus dat ze hem in de steek zullen laten.

Nee, hij denkt dat hij wel weet wat goed is voor Jezus.

Vlak voor dit verhaal vertelt Matteüs over een vrouw die Jezus zalft.

Met een dure fles olie die ze geheel over zijn hoofd giet.

Dat ergert de leerlingen.

De leerlingen ergerden zich toen ze dit zagen en zeiden: 'Wat een verspilling! Die olie had immers duur verkocht kunnen worden, en dan hadden we het geld aan de armen kunnen geven.'

Waarop Jezus reageert dat de vrouw iets goeds heeft gedaan, ze heeft hem voor de begrafenis gezalfd.

Om dan te vervolgen:

...de armen zijn altijd bij jullie, maar Ik zal niet altijd bij jullie zijn.

Is Jezus soms de vreemdeling die naast de armen en zelfs de doden staat?

En ik bedenk mij dat een gelijkenis hier vlak voor over God zegt:

Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de geringsten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor Mij gedaan.

In dat licht is het nogal wat als wij de vreemdeling, de arme, de weduwe en de wees ontwijken, buitensluiten of zelfs wegsturen omdat die vreemd, anders en verontrustend is.

Omdat die ons verontrust in zijn of haar kwetsbaarheid.

Jesaja, die we hebben gelezen, zegt het op zijn eigen manier.

Hij ziet mensen zich beijveren voor het vasten.

Een religieus ritueel dat je dicht bij God kan brengen.

In het woord "vasten" zit ook iets van 'je vastigheid zoeken' voor je leven in God.

Maar Jesaja is er nogal kritisch over.

Want terwijl de mensen vasten, verbijten ze elkaar.

Als vasten je dicht bij God zou brengen, maar niet dicht bij elkaar, dan gaat er iets mis, zegt Jesaja.

Vasten dat je dicht bij God brengt, moet je ook dicht bij zijn mensen brengen – in het bijzonder bij de vreemdeling, de gevangene, de hongerige, de naakte mens, de onderdrukte.

Jesaja roept: Vasten, je op God richten is...

...misdadige ketenen losmaken, de banden van het juk ontbinden, de verdrukten bevrijden, en ieder juk breken...

je brood delen met de hongerige, onderdak bieden aan armen zonder huis, iemand kleden die naakt is, je bekommeren om je medemensen.

Als dat ontbreekt brengt vasten je niet dicht bij God.

Vertaald naar onze kerk zou ik zeggen: Zonder deze vorm van diaconaat houden we als kerk op met te bestaan.

[...]

Enkele zeer machtige mannen weten op dit moment al onze aandacht op te eisen.

Met plannen die hele groepen mensen hun mens-zijn ontnemen, die telkens weer ten koste gaan van de vreemdeling, de weduwe en de wees.

Hun boodschap herbergt een diepe minachting voor alles en iedereen die kwetsbaar, broos is.

Als we nu met zijn allen heel hard, net als Petrus, gaan roepen dat we hen trouw zullen blijven, laten we hen in de steek.

Allereerst zeggen we dan dat wij zelf goed zijn, en de ander slecht.

Maar voor: door hard te gaan roepen maken we onszelf hard en onkwetsbaar.

Hen *niet* in de steek laten vraagt van ons iets anders: kwetsbaarheid.
Het vraagt van ons dat we ervan uit gaan dat in die kwetsbare, broze medemens,
Jezus Christus zelf tot ons wil spreken.
Dat we ons bedenken dat in de arme, de vreemdeling, de hongerige en de naakte
mens Jezus zelf onder ons aanwezig is.
En dat we de weg van het diaconaat hebben te gaan: helpen waar de eerst nood kan
worden gelenigd, én vragen: wat kunnen wij van jou leren?
Op ooghoogte van de ander de vraag stellen - aan het kind in Gambia, aan de
vluchteling in het AZC, aan degene die leeft in angst en wantrouwen.

Petrus en de andere leerlingen geven ons de kans die vraag te stellen, waarin we
erkennen dat Jezus een vreemdeling is:

Hoe dan, Heer, hoe dan zullen wij u in de steek laten?

En ik beluister in het evangelie het antwoord: als we vóór de ander denken te weten
wat goed is.

Maar hoe zullen wij dan de ander *niet* in de steek laten?

En ik leer, ik leer te vragen: Wat kunnen wij van jou, van u, vreemdeling, leren?

Want Jezus is een vreemdeling.

Amen.

Antwoord

Hemelhoog 708: 1, 6 (Toen ik naar mijn naaste vroeg)

Gedenken van een overleden gemeentelid

Kaars ontsteken door ouderling

Moment van stilte

Hemelhoog 627: 1 (Abba, Vader, u alleen.

Steen plaatsen

Voorbeden in 3 intenties en gezongen acclamatie (lied 367e), stil gebed, Onze Vader

Collecten (ZWO Jeugdwerk)

Muziek, terwijl de kinderen in de kerk komen.

Gaan

Lied 423: 1, 2, 3 (Nu wij uiteen gaan)

Zegen **met gesproken 'amen'**

Hemelhoog 336: 2 (Gij geeft ons vrede)